

Kabanata 1

Victorina: Ano ba to!!

Victorina: Bakit gumagawi sa dakong iyon ang inyong hangal na timonel?

Kapitan: mababaw po sa bahaging iyon,ginang.

Victorina : Aba'y bilisan naman ninyo, Kaunting tulin pa ng makina! Bakit Hindi buong tulin!

Kapitan: Marahan po ang patakbo dahil tayo'y daraan sa palayang iyan!!

Victorina: Ano ba yan! Nagmamadali kami dito,subalit ang bagal ng takbo!

Kapitan: pasensya na po.

Ben Zayb: Di ko akalain na isang pantas ng mga agham ang makikialam sa spraktaktura.

Padre Salvi: Nakilala mo ba ang pantas ng mga agham,Ben Zayb?

Salvi:Sa lalawigan ng Puente del Capricho ay may ginawang tulay ang Isa naming Kapatid. Hindi iyon natapos dahil nakialam ang isang pantas ng agham. Nanawagan sila sa pamamagitan ng kanilang teorya at pinintasan ang tulay na ito na Hindi matatag at may kahinaan- ngunit ang tulay ay nanatiling matatag sa pagdaan ng panahon,sa kabila ng mga unos gaya ng baha at lindol.

Padre Camorra: iyan ang ibig kong sabihin, Padre Salvi.

Victorina:Mangyare pa kasing wala namang matinong lawa dito sa pilipinas.

Simoun : Napakadali lamang solusyunan ng suliraning iyan.

Victorina: may idea ka Ginoong?

Simoun: Simoun, isang mag aalahas. Mabalik tayo " walang nakaisip ng ganitong paraan gayong napakadaling solusyunan ng sinasabi ninyong suliranin. Ni hindi kailangan gumastos ng salapi.

Simoun: maaari kayong mag hukay ng tuwid na kanal magbuhat sa bunganga ng ilog hanggang sa labasan ng daraanan patungong Manila. Ang ibig kong sabihin ay magbukas ng panibagong lagusan at sarhan ang dating lagusan na ilog Pasig para sa paglalakbay.

Someone: ipagpaumanhin ninyo,Ginoong Simoun. Subalit ang inyong panukala ay nangangailangan ng napakalaking halaga at nangangahulugan ng pagsira ng ilang kabayanan.

Simoun:Ano? Ang pagsira ay maano?

Someone 2: paano ang kuwartang gugugulin?

Simoun: gamitin ang mga bilanggo sa pagt-trabaho. Huwag bayaran ang kanilang trabaho nang sa ganon ay makakamernos ng pamahalaan.

Someone 1: Hindi ito sasapat

Simoun: kung ganon ay gamitin pati mga matatanda, mga kabataan at mga bata. Lahat ay pagawain at utusang magdala ng kanilang kasangkapan at pagkain.

Huwag nating lokohin ang ating mga sarili, batid ninyong iyang ang tanging paraan. Ang taong mahina ay mananatili sa kanilang kalagayan habang ang mga malalakas ay mananatiling bibigyang katuwiran sa pagdaan ng panahon.

Don Custodio: Ginoong Simoun, magbubunga ng kaguluhan ang ganyang paraan

Simoun: Kaguluhan? Nag-alsa ba ang bayan ng ehipto? Nag alsa ba ang mga bilanggong Hudyo laban kay Titus? Akala ko ba'y may nalalaman kayo sa kasaysayan?

Dominiko: Makailang ulit ng may naganap na paghihimagsik dito!

Simoun: matagal na ang panahong iyon!

Dominiko: ang nangyare noon ay maaaring mangyari ulit.

Simoun: ang nasabi koy nasabi ko na, at Ikaw padre sibyla itigil na ninyo ang pagsasalita ng latin at mga kahangalan, Anong halaga ninyong mga prayle kung magkakaroon ng himagsikan sa bayang ito.

Don Custodio: ang mag kwento sa akin ay ang kamahalan, siyay isang mag aalahas na Nakilala ng kamahalan sa Havana. Isinama siya dito upang makabayad ng utang na loob at upang lalong magpayaman sa pamamagitan ng pagbebenta ng mga brilyanteng, posibleng huwad. Isa siyang taong walang utang na loob na maghuhuthot ng salapi ng mga indiyo at pagkatapos ay

Custodio: nakakita na ba kayo ng pato

Ben Zayb: namaril na kami nyan sa lawa

Custodio: " Hindi patong bundok ang tinutukoy ko kung hindi iyong maamo na inaalagaan sa Pateros at Pasig, ano ba ang kanilang kinakain

Padre Camorra: susong maliliit, Hindi kailangan maging isang indiyo para malamang ang sagot.

Custodio: tama! Susong maliliit, kung kayoy kasing tulad kong matagal ng nanirahan sa lupaing ito, malalaman nyo ang mga susong ito ay kinukuha sa mga buhangin.

Ben Zayb: ano ang kaugnayan neto.

Custodio: kung mag aalaga ng pato ang lahat, mapapailalim ang ilog dahil sa langhuhuli ng susong ipapakain sa pato

Victorina: pero don Custodio! Kung ang lahat ay mag aalaga ng pato ay dadamj ang balot, ay nakakadiri. Mabuti lay matabunan na nga ng buhangin.

At umalis at pumasok sa kubyerta.

Kabanata 2

Kapitan Basilio: kamusta na ang kalagayan ni Kapitan Tiya go.

Basilio: tulad pa rin ng dati, ayaw magpagamot at gustong mapag Isa upang makahithit ng apyan at dahil na rin sa sulsol ni padre Irene.

Kapitan Basilio: ang apyan ay isang salot.

Maiba ako, kamusta ang itinatag ninyo na akademenya ng wikang kastila. Nasisiguro kong hindi maisasagawa.

Isagani: nagkakamali po kayo,hinihintay nalang po namin ang pahintulot ng pangako ni padre Irene.

Kapitan Basilio: saan naman kayo kukuha ng salapi

Isagani: makikipagkita si padre sibyla kay kapitan heneral.

Basilio: handa na po ang lahat. Handa na din ang mga studyante.

Kapitan Basilio: sanay magtagumpay kayo.

Pumasok si Simoun:

Simoun: Kamusta ka Basilio? Bakasyon ka na ba? Sino naman siya?

Basilio: Kaibigan ko po,Ginoong Simoun.

Simoun: Balita ko naghihirap na ang iyong lalawigan kaya hindi na kayo bumibili ng alahas.

Isagani: di naman kailangan.

Basilio: ipagpaumanhin ninyo Ginoong,Mauna na po kami.

Basilio: Hindi mo ba napapansin ang pagsiko ko sayo? Hindi mo ba alam na Ang taong iyon ay tinatawag na cardinal Moreno? Kamahal,mahalagang itim at sanggunian ng kapital heneral.

Isagani: siya yon?

Basilio: (tumango) siya nga

Kabanata 3

Simoun: akoy nakakakita ng ilog na may magandang tanawin. Ito'y nagpapagunita sa akin sa alamat.

Padre florentino: noong unang panahon may mag aaral na nangakong papakasalanan ang iniirong, ngunit ang mag aaral ay nakalimot at ang babae ay patuloy na naghihintay hanggang sa malaman nalang ng dalaga na naging arsobispo na ng maynila ang kanyang hinihintay. Mahirap ng tuparin ang pangakong iyon kaya nag pagawa ang arsobispo ng kweba para sa kanya. At dun siya nanirahan hanggang sa mamatay.

Ben Zayb: napakagandang alamat! Ka hanga hanga! Napaka sentimental! Isusulat ko iyon. Papasok na pala tayo sa lawa,kapitan. Saan dyan ang bahagi ng lawa na napatay ang isang nag ngangalang Guevarra?Navarra? Ibara?

Donya Victorina: Siya nga pala,saan nga ba kapitan?may naiwan kayang bakas sa tubig?

Ben Zayb: kung gayon ang bangkay ay...

Padre Sibyla: nakasama sa bangkay ng kanyang ama na Isa ring pilibustero.

Kabanata 4.

Tandang Selo: Magtimpi ka! Mas gugugol ka ng isang taong paghihintay sa usapin kaysa magbayd ka ng sampung taon sa mga paring dayuhan. Hmm! Marahil ay babayaran ka naman nila ng mga misa. Isipin mo na lamang na natalo ang tatlumpong piso mo sa sugal. O kaya'y nahulog sa ilog at kinain ng mga buwaya.

Kabesang tales: ngunit sobra na ang kanilang pang aabusos!

Selo: Magtimpi! Isipin mo na lang na lumaki ang buwaya!

Juli: tatang,maypag asa mo pa ba akong mapag aral.

Selo: sa susunod na tawon nakakapag aral ka na sa maynila. Huminahon ka tales!

Tales: tatang! Sa alikabok tayo aalis!

Selo: wag mo ng ipagpilitan, mapapahamak ka lang!

kabesang Tales: Napaglingkuran at pinaglilingkuran ko ang hari sa pamamagitan ng aking salapi at lakas. Ngayon nama'y hihingi ako sa kanya ng katarungan at kailangan ay ibigay niya ito sa akin.

Hermana Bali: Tandang Selo! Huli! Huli!

Huli: umagang umaga naman po at nakakagulat kayo, may nangyare po ba?

Bali: si tales! Nahuli ng mga tulisan! Pinagtutubos ng limangdaang Piso!

Huli: Diyos ko!

Tandang Selo: babalik ako sa gubat, at hindi na babalik kapag umalis ka!

Huli:kailangan ko tong Gawin, pangako babalikan kita

Kabanata 5

Kapitan: “Areglado Ginoong Simoun. Pupunta kami sa Tiyano upang makita ang iyong mga alahas.”

Alperes: “Pupunta rin ako. Kailangan ko ng relo ngunit napakarami kong inaasikaso. Kung maikukuha mo ako ng isa Kapitan Basilio.” (sabay bigay ng pera kay Kapitan)

Kapitan: “Hayaan ninyo na maging pamasko ko na ito. (tinanggihan ang pera) Bueno, maaari nating pag-usapan iyan pagkatapos.”

Kura:

“Ako rin, gusto ko ng isang pares ng hikaw na mataas na uri. Mamaya na rin natin pag-usapan pagkatos.”

Kapitan: “Huwag kang mag-alala padre.”

Tumuloy na sa bahay ni Kapitan Tiyago si Basilio at nakipamalita kay Kapitan Tiyago.

Tiyago:

“Isang kasama natin ang namatay. Ang matandang lalaki na katiwala natin sa gubat. Namatay ito sa katandaan. Ayaw pumayag ng kura ng pangmahirap na misa dahil mayaman naman daw ang kanyang panginoon.

Basilio: “Wala ba kayong magandang maibabalita sa akin? Nawawalan ako ng gana sa aking mga naririnig. May balita ba kayo tungkol sa Sapang?”

Tales: nahuli si Kabesang Tales,at pumasok bilang utusan ni Juli.

Sinabi ng matanda ang tungkol sa pagkabihag ni Kabesang Tales. Hindi umimik si Basilio at nag-isip ng malalim hanggang sa nawalan na nga sya ng ganang kumain.

Kabanata 6

Basilio: Inay, matagal ko na po kayong hindi man lang nadadalaw. Ipagpaumanhin nyo po, naalala ko pa kung anong trahedya ang nangyare sa ating noon. Buti nalang at nakilala ko si kapitan tiyago, kinupkop nya ako at pinag aral, ngayon ay magtatapos na po ako Inay, at pagka tapos ko, papakasalan ko si Juli, sana nandito ka at ng makita mo ang katuparan ng akin mga pangarap.

Kabanata 7

Basilio: Si Ginoong Simoun! Ngunit anong ginagawa niya dito sa libingan ng aking ina?

Basilio: May maitutulong po ba ako sa inyo, Ginoong Simoun?

(Gulat na liningon ni Simoun ang tinig.)

Simoun: Anong ginagawa mo sa gubat na ito?

Basilio: Kung inyo pong magugunita, sa mismong pook ding ito tayo nagtagpo may labing tatlong taon na ang nakakaraan. Kayo po ang naghandog sa akin ng isang pakikiramay, at kung hindi ako nagkakamali, kayo si Crisostomo Ibarra. Si G. Ibarra, na sa pagkakaalam ng lahat ay patay na!

(Kinasa ang rebolber at itinutok kay Basilio.)

Simoun: Isang nakmamatay na lihim ang iyong nalaman. Isang lihim na maaari mong ikapahamak. Hindi mo ba naisip na dahil ditto ay maaari kang masawi sa aking kamay?

Basilio: Iba ang pagkakakilala ko sa inyo Ginoong Simoun.

Simoun: Ang pagkakatuklas mong ito sa aking lihim ay isang malaking banta sa akin. Ang maaaring pagkakabunyag nito ang sisira sa plano ko! Sa plano kong paghihiganti! Sa plano kong matagal ko nang pinaghandaan!

Basilio: Ginoong Simoun! Noo'y hinatulan kayong filibustero at dahil doo'y kayo'y nakulong, muli ba ninyo itong hahayaang mangyari?

Simoun: Walang ibang nakakaalam nito maliban sa ating dalawa. At kung mawawala ka sa aking landas ay mananatili itong isang lihim. pwede natin palabasin na pinatay ka ng tulisan

Basilio: Kung gayon ay nagkamali pala ako ng pagkakakilala sa inyo.

Simoun: Totoong ako'y naparito may labing tatlong taon na ang nakakaraan, upang dakilain ang isang kaibigan na inilaan ang buhay para ipaglaban ang karapatan ng mga Pilipino laban sa mga mapang-api. At ngayo'y nagbalik ako upang ipagaptuloy ang kanyang nasimulan. Hindi ko

akalaing ang lason na naiwan ay lubusan ng kumalat sa lipunan! At ang mga kabataan! Wala ng ginawa kundi sumunod! Magpa-alipin! Hindi pinakikinggan!

Basilio: Hindi Ginoong Simoun! Kung hindi dahil sa pag-aaral ng mga kabataan ng wikang Kastila ay hindi tayo pakikinggan ng pamahalaan. At ang wikang ito ang magbubuklod ng tuluyan sa mga Pilipino.

Simoun: Isang pagkakamali! Hindi kailanman ito magiging wikang pambansa! Aanhin natin ang wikang ito? Itatago lamang ng huwad na wiakng ito ang ating mga karapatan! Ang ating mga pagkatao!

Basilio: Ginoong Simoun, mali ang inyong iniisip.

Simoun: Sa simula pa lamang, akin nang nasaksihan ang inyong lupon. Ang mga kabataang naghahangad na itatag ang Akademya. Ilang bese ko na ring tinangkang lapitan si Macaraig, o si Isagani, upang ihayag sa inyo ang mga pagkakamali ng inyong binabalak, ngunit alam kong hindi kayo makikinig at inyo lamang iisipin na ako'y nasisiraan ng bait. Ngunit, narito na sa akin ang pagkakataon. Hahayaan kitang mabuhay, Basilio.

Hahayaan kitang mabuhay, sumama ka sakin, sabay nating isakatuparan ang mga plano laban sa mga mang aapi.

Basilio: ipagpaumanhin nyo Ginoong Simoun, ako man ay may pangarap, subalit ang makapagtapos lamang ang aking inaasam.

Simoun: pagkatapos? Ano ang mapapala mo pagkatapos mong mag aral. makikita mo ba na malaya at masaya ang ating bayan

Basilio: Anong gusto ninyong Gawin ko Ginoong Simoun? Kaya ko ba silang ipaglaban gayong ako mismo ay Wala? Isa lamang akong hamak na studyante. Mabubuhay ba ng ating paghihimagsik ang aking ina at iharap sa hukuman ang kanyang bangkay?

Simoun: at kung ibibigay ko sa iyo ang aking tulong

Basilio: Wala na yang magagawa. Hindi na kayang ibalik ng kanilang mga pasya ang buhay ng aking ina at kapatid. Hayaan na natin silang matahimik. Wala rin naman akong mapapala sa aking paghihiganti.

Simoun: lumalalim na ang gabi umuwi ka na Basilio, di ko hihilingin na itago mo ang aking lihim, subalit kong magbago man ang iyong isip hanapin mo lang ako sa eskolta.

"Umalis si Basilio ng mapayapa"

Simoun: Tama kaya ang aking ginawa? Bahala na! mamatay anng mahihina at matira nag mga malalakas! Kaunting pagtitiis na lang, malapit na akong magtagumpay. Kaunting tiis na lang.

Kabanata 8

H.Penchang: Huli pwede ka ng magsimula bukas.

Huli: Pero pasko po bukas.

H.Pechang: Kung ganoon, ibalik mo na lamang ang perang pinahiram ko sa iyo.

Huli: Sige po. Pupunta po ako ulit ditto bukas.

After:

Hermana Bali: Nako Huli Dalian mo! Nako ang Lolo mo ! Nako diyos ko.

Juli: Anong nangyare sa Lolo ko? Nasaan po siya?

Selo: (umiiyak)

Juli: Lolo? Bakit Anong problema?bakit ka umiiyak?

Selo: Hindi ko lamang makakayanan ang gating ng mga pinagdadaanan.

Juli: (umiiyak) tama na po, malalagpasan rin natin to. Matatapos din to, bukas po nagsisimula nakong mamasukan upang mabayaran ang perang pinautang sa atin. Tamo na ho,maayos din ang lahat.

Kabanata 9

Samantala, sa bahay ni Hermana Penchang.

H.Penchang: Huli, tuturuan kita magbasa at magdasal. Aralin mo ang mga librong iyan. Humiling ka na matubos mo ang iyong ama.

Huli: Opo, maraming salamat po.

H.Penchang: Dapat lagi kang nagbabasa ng mga dasal para biyayaan ka ng Diyos.

Bumisita si Basilio..

Huli: Basilio, nandito ka pala

Basilio: Kamusta ka na dito?

Huli: Ayos lang naman ako.

Basilio: Hayaan mo, nag-iipon ako para mabayaran ang utang mo kay H.Penchang.

Huli: Salamat Basilio.

May dalang baril si Tales. Hinahabol ng Alperes at ng mga gwardiya sibil.

Tales: Lupa ko ito! Walang maipakitang mga papeles ang mga prayle na sila ang may-ari. Nasaan ang pruwera niyo? Akin ito. Hinding hindi ako magbabayad.

Alperes: Matigas ka talaga Tales!

Dumating ang mga tulisan at dinukot si Tales..

Tales: Saan niyo ako dadalhin?

Tulisan: Sumama ka na lang! Kailangan kang tubusan ng iyong kaanak para makauwi.

Huli: Babayaran ko na po. Pakawalan niyo po ang aking ama.

Babae: Hay, nalaman mo na bang napipi si Tandang Selo.

Babae2: Ay, oo. Kawawa naman siya

Tandang Selo: umiiyak

Juli: Diyos ko po Anong nangyayare sa atin.w²²

Kabanata 10

Simoun: Kabesang Tales narito ako para magbenta ng mga alahas.

Tales: Pasensya ka na ngunit wala akong pera.

Simoun: Ayos lang po yon. Ipapakita ko na lamang sa inyo ang aking rebolber.

23aaaa: Magkano po yung kwintas? Napakaganda naman nito.

Simoun: Para sa iyo, ibigay ko sa murang halaga.

Sinang: Salamat.

Nakita ni Simoun ang alahas ni Maria Clara na bigay ni Basilio kay huli..

Simoun: Napakagandang kwintas! Saan galing ito?

Tales: Sa anak ko ito.

Sinoun: Ahh, ganoon ba? Ipagpapalit ko an gang kahit anong brilanteng magustuhan mo, kaalit ng kwintas na iyan.

Tales: Hindi po pwede Ginoong Simoun. Sa anak ko po ito. Pasensya nap o.

Simoun: Ayos lang po iyong. Sige po. Matutulog na po ako.

Umalis si Simoun..

Tales: Kailangan kong gumanti sa mga prayle para sa aking anak...

Pagkagising ni Simoun.

Simoun: Nasaan na ang rebolber ko? Ano ito? Isang liham galing kay Tales.

(Ito ang kwintas kapalit ng rebolber.)

Kabanata 11

Kapitan Heneral: hahaha! Talagang napaka bait saakin ng tadhana! Sineswerte talaga ako!

Sa SALAS ay nandun si DON CUSTODIO, PADRE FERNANDEZ at isang KAWANI (nagkwekwentuhan sila)

Padre Camorra: ABA! Akala niyo ata, namumulot ako ng pera! Nagagalit na ang mga Indio sa pagbabayad ng buwis,” (tapos AALIS siya)

Kapitan Heneral.: Simoun, halika’t sumali ka saamin.

Simoun: Mga ginoo, gawin nating mas mainam ang larong ito. Kapalit ng aking mga Hiyas,ang mga pangako niyo sa pagkakawanggawa, pananalangin, at kabaitan. Ikaw Padre SIBYLA ay limang araw kakalimutan ang pagkakawang gawa, karalitaan, at pagkamasurin, ikaw naman P. IRENE ay liliutin ang kalinisan ng ugali, ang pagkamaunawain, at ipa ba. At ang sainyo naman ho Kap., ay ang paguutos ng pagbabaril sa isang bihag habang pinaghahatid-hatiran.

P. IRENE: Ngunit G. Simoun, ano ang mapapala ninyo sa mga panalo ng kabaitan sa bunganga, at mga buhay ng tao, ang pagpapatapon at ang mga pagpatay?

Simoun: A! Marami! Ako’y sawa na sa karirinig ng mga kabutihan at hangad ko’y maipon lahat ng nakakalat sa daigdig, mailagay sa isang sako upang itapon sa dagat kahit nag awing pabigat ay ang akong mga brilyante. Lipulin ang masama at linisin ang bayan!

Padre irene: ah, ika’y may galit sa poot sa mga tulisan di po ba?

Simoun: Wala sa mga tulisan sabundok ang sama kundi nasa tulisan sa loob ng bayan at mga lungsod.

Padre Sibyla: hindi ba't may nagpanukala na gawing paaralan ang mga sabungan? Pero merong tumutol dahil nagbabayad daw ng apatnaraan at limampung libong piso ang nagpapasabong ng wakng kahirap-hirap.

Kapitan Heneral: Isasara ang mga paaralan para pasugalan? Magbibitiw na muna ako! May binabalak ako ukol diyan.

(may magbabanggit tungkol sa AKADEMIYA NG WIKANG KASTILA)

Padre Sibyla: tsk! Yun ay isang tahimik na pag-aalsa.

Simoun: kahina-hinalang kahilingan.

Kawani: BABANGGITIN NIYA ANG TUNGKOL KAY HULO AT SA KANYANG INKGONG.

Padre Camorra: Sinasabi ko na ngaang mayroon akong bagay na dapat sabihin sa Heneral kaya narito ako... upang katigan ang pakiusap ng batang iyon.

Kap: palayain ang matanda. Hindi nila masasabing hindi ako marunong maawa.

Kabanata 12

Juanito: Wala siyang magagawa. Isang utos lang ay maipabibilanggo ang ama, asawa o kapatid. Napakatanga niyang si Basilio! Aanhin niya ang isang babaeng walang pera at isang alila napakasungit nita ngunit maganda balang araw ay matutulad din siya sa iba. (tatawa)

Juanito: Ano kasi yung tinuro kahapon? Ang tagal naman kasing walang klase e!

Placido! Magbayad ka nga ng tatlong piso! O apat na piso na! may pera ka naman pala e!

(Paulita at Isagani nagkita)

Tadeo: Ang ganda naman niya! Sabihin niyo nalang sa propesor na may sakit ako, susundan ko lamang ang napakagandang babaeng yon!

(may lalapit na estudyante)

Estudyante: pirmahan mo ito agad, ito ay isang protesta sa kahilingan nila makaraig sa pagpapatayo ng Akademya ng wikang Kastila.

Tadeo: Di ko maaring pirmahan yan.. Hindi ako maaring pumirma sa anu mang hindi ko nauunawaan at ayoko ring labanan si Makaraig.

Kabanata 14

Pecson: si macaraig na lamang ang hinihintay natin, oh Ayan na pala siya!

Macaraig: Kaninang umaga ay nakipagkita ako kay Padre Irene, at sinabi niya ang nangyari sa Los Banos. Ang lahat daw ay tutol. Ngunit hinayaan na nila na ang Kataas-taasang Lupon ng Paaralang Primarya ang mag-desisyon.

Pecson: Ngunit hindi naman kumikilos ang lupon iyan!

Macaraig: Yan din ang sinabi ko kay Padre Irene. Ang sabi niya'y si Don Custodio, isang kasangguni ng lupon ang magdedesisyon.

Pecson: Ngunit, kung hindi sang-ayon si Don Custodio?

Macaraig: Sinabi ko rin iyan kay Padre Irene at sinagot niya ako na malayo na raw ang ating narating, nagawa na ang ating kahilingan ay maiumang sa isang kapasyahan. Kung makukuha natin si Don Custodio sa ating panig ay makakamit natin ang tagumpay.

Sandoval: Sa papaanong paraan?

Macaraig: Dalawang paraan ang sinabi sa akin ni Padre Irene.

Pecson: Ang intsik na si Quiroga!

Sandoval: Ang mananayaw na si Pepay!

Isagani: May isang paraan pa. Maaari tayong lumapit kay Ginoong Pasta.

Sandoval: Ang abugadong hinihingan ng payo ni Don Custodio?

Isagani: Oo, siya nga. Isa siyang kamag-aral ng aking amain. Ang problema lang ay kung papaano natin siya lalapitan upang pakiusapan si Don Custodio na paburan tayo.

Macaraig: Hindi ba't si Ginoong Pasta ay may kalaguyong isang mananahi.

Isagani: Wala na bang ibang paraan bukod sa paghahandog ng kanilang mga kalaguyo?

Pelaez: Huwag ka na ngang maarte! Isipin mo na lang ang kaginhawaang magagawa noon. Kilala ko ang babae, si Matea.

Isagani: Huwag mga ginoo, gumamit muna tayo ng mabuting paraan. Ako ang kakausap kay Ginoong Pasta. Kung ako'y hindi magtatagumpay, tsaka natin gawin ang ibang paraan.

Kabanata 15

Ginoong Pasta: Ah, kayo pala, umupo ka. Kamusta ang iyong amain?

Isagani: Maayos naman po ang kanyang kalagayan.

G. Pasta: Ah.. ganoon ba?

Isagani: Naparito ho ako para makiusap po sa inyo na mamagitan sa aming panig. Naniniwala ang mga kabataan, na labis kayong nagmamahal sa inyong bayang sinilangan. Kaya nais naming humingi ng tulong upang panigan kami ni Don Custodio.

Ginoong Pasta: Ayaw ko makialam sa ganyang mga usapan! Oo nga't mahal ko ang lupang sinilangan at naghahangad ng pag-unlad ngunit hindi maaaring sumulong nang basta-basta. Maselan ang aking kalagayan at maraming ari-arian kaya kailangan ko ng ibayong pag-iingat.

Isagani: Di po namin hangad na ilagay kayo sa kagipitan. Ngunit, kahit napaka-kaunti ang nalalaman ko sa mga batas at mga pagpapasya sa ating bayan, ipinagpapalagay ko na hindi masamang makiisa sa mga adhikain ng pamahalaan at sikaping siya'y maalinsunod ng mabuti. Iisa lamang po ang aming layunin, nagkakaiba lamang ng pamamaraan.

Ginoong Pasta: Kahanga hangang kasagutan. Ngunit hindi niyo pa rin ako mapapapayag. Isagani, isantabi mo na lang ang hakbang na iyan sapagkat 'yan ay sadyang mapanganib. Ang maipapayo ko ay pabayaan mo na lang gumawa ang pamahalaan.

Isagani: Kung gayo'y...Mauuna na po ako.

G. Pasta: Kaawa-awang binata. Ako man ay nagkaroon rin ng ganoong kaisipan. Pero... (napabuntong-hininga.) kaawa-awang binata, kawawang Isagani.

Kabanata 16

Quiroga: Tuloy. Tuloy. Pumasok kayo sa aking napakagandang tahanan.

Simoun: Nasaan na ang siyam na libong piso na iyong inutang?

Q: Wala na akong pela. Nalulugi na ako.

S: Babawasan ko ito kung papayag ka na itago ang mga armas na dumating. Wag ka magalala. Ililipat ito kapag mayroong pagsisiyasat na nagaganap.

Q: Sige. Payag na si Quiroga.

Other scene:

(naguusap sila Padre Camorra at Ben Zayb tungkol kay Mr. Leeds)

Ben Zayb: Nabalitaan nyo ba ang ulong nagsasalita ni Mr. Leeds?

Padre Camorra: Oo naman. Kung inyong gugustuhin ay maaari natin itong puntahan.

(nagpasya sila Don Custodio, Padre Salvi, Camorra, Irene, Ben Zayb at Juanito Pelaez na pumunta sa Quiapo para panuorin ang ulong nagsasalita).

Kabanata 17

Padre Camorra: Kay ganda ng mga kababaihan dito! Kailan kaya ako magiging kura rito sa Quiapo?(kinurot si Ben Zayb)

Ben Zayb: Aray!

Padre Camorra: Ang ganda ng dalagang iyon! (Itinuro si Paulita Gomez)

(naglalakad sina Paulita Gomez, Isagani, at Donya Victorina)

Padre Camorra: Sobrang ganda talaga!

(pagkatapos nito ay pumasok sila sa isang tindahan ng mga eskultor)

Padre Camorra: Kamukha ni Ben Zayb ang isang iyon oh!

Ben Zayb: Kamukha mo naman ang isang iyon. Sino naman ang kamukha ng larawang ito?(may ituturo na larawan)

Padre Camorra: “La Prensa Filipina!” Ito naman ay “Ang Bayan ng Abaka”

Don Custodio: Ang mga Indio ay may kakayahan din sa paglililok.

Padre Camorra: Nasaan nga pala si Simoun? Putris! Natakot ata pagbayarin natin sa palabas ni Mr. Leeds!

Ben Zayb: Baka nama'y nangangambang mapatunayan na may daya ang palabas. Makikita nyo pawing mga salamin lamang at ilusyon ang lahat.

Kabanata 18

Mr. Leeds: Pumasok kayo sa aking tanghalan. Makikita niyo rito ang ulong nagsasalita ng pawing katotohanan.

Ben Zayb: Nasaan kaya ang mga salamin?

(umupo na ang lahat at nagsimula na ang palabas)

(dumating si Mr. Leeds na may dalang kahon)

Mr. Leeds: Ito ay galing Ehipto. Natagpuan ko ito sa piramide ni Khufu. Ito ay may lamang abo at isang kapisang papel. Sa pagbigkas ng mga salitang nasa papel ay mabubuhay ang esfinghe.

Tauhan 1: Amoy bangkay!

Tauhan 2: Amoy apatnapung dantaon!

Ben Zayb: Amoy simbahan! :D

Mr. Leeds: Deremof!

(nabuhay ang esfinghe)

Padre Salvi: Mahabag ka! (nahimatay)

(naging abo ulit si Imuthis. Nagkaglo ang lahat ng tao)

Don Custodio: Dapat ipagbawal ang tanghalang ito.

Ben Zayb: Lalo na kung hindi ito ginagamitan ng salamin.

(kinabukasan ay sumulat si Ben Zayb ng kasulatan ukol sa mahika na naging dahilan ng pagpapasara ng tanghalan)

Kabanata 19

Placido: Nakakasar na talaga! Hinding hindi na ako babalik doon! Sinusumpa ko na ang pag-aaral!

(taspos nakita niya si Don Custodio at Sibyla)

Placido: e kung ihulog ko kaya tong mga to sa ilog?! Panira talaga ng araw oh!

(tas umuwi na siya)

Kabesang Andang: bakit andito ka na? hindi ba't may kalase ka pa?

Placido: hindi na ko papasok! pinahiya ako sa harap ng buong klase!

Kabesang Andang: pero anak, nangako ako sa iyong ama na pagtatapusin kitang abogasya.. anon a lamang ang sasabhin ko sa kanya kapag kami'y nagkita?

Placido: Nay, lalabas muna ako saglit.

Placido: tatalon na lang ako sa dagat manunulisan bago ako bumalik sa pamantansan.

(nakita niya si simoun)

Placido: Ginoong. Simoun, maari mo ba akogn matulungang makarating sa Hongkong?

Simoun: halika't samahan mo muna ako sa kaly iris.

(tas pupunta sila sa kastilyero)

Simoun: ang mga pulbura?

Kastilyero: nasa mga sako.

Simoun: ang mga bomba?

Kastilyero: nakahanda na ang lahat.

Simoun: mabuti, lumalakd kayo ngayon ding gabi at makipag usap sa tinyente sabihin ninyo ang kabesa at sasagot siya ng tales.

Simoun: Sandali na lamang at magkikita na tayo. Himagsikan ang naglayo saiyo saakin.. Himagsikan din ang maglalapit satin. Nasaakin na ang tagumapay.. hindi na ako maaring umurong..

Kabanata 20

Tauhan1: Anon na nga ba yung nangyari sa pagpasya sa Akademya ng Wikang Kastila?

Tauhan2: ang alam ko, si Don Custodio de Salazar y sanchez y demonteredondo ang magpapasya tungkol dito.

Tauhan1: huh?sino ba yun?

Tauhan2: siya ay ang tinatawag na BUENA TINTA. Nagging isang nilalang siya na aktibo sa pamahalaan.. Tumira pa nga siya ng panandalian sa Europa upang magpagamot, pero dahil sa hindi siya napapansin roon gaya ng atensyon na meron siya dito sa ating bansa, ay mas pinili niyang umuwi na lamang.

(papasok si Don Custodio)

DC: mga indio nga naman. Tsk tsk.. wala nang ginawang maayos at kahanga hanga! Walang angking talino ang mga Indio at walang dapat ipagmalaki,kaya kumakapit nalang sa mga mayayaman.

(nasa silid ni DC ang mga tauhan, kausap ang mga pulis)

Don Custodio: wag na nating pagdamitin ang mga bilanggo ats a halip ay magbahag na lang sila para makatipid!

Kawal: tama nga ho. Napaka galing ng inyong panukala!

(nasa silid siya)

DC: ano ba yan.. anong gagawin ko? Paubos na ang aking oras sa pagpapasya.. kailangang ko na itong mapagdesisyunan!

(nakita niya ang isang libro)

DC:ah! Napakagaling ko talaga! ANG AKING PAGPAPASYA AY NATAPOS NA!!!!

Kabanata 21 and 22 none.

Kabanata 23

ISANG BANGKAY

Cameronccocido: Ano ang mapapala ko sa pagmamasid sa mga to?

Macaraig: Si Basilio ay hindi dumalo sa pagtatangkal dahil abal sa pag-aaral at pag-aalaga kay Kapitan Tiyago at tyaka kakatubos pa lamang niya kay Huli.

(Si Simoun ay dahan-dahang papasok)

Simoun: Ano ang lagay ng may sakit?

Basilio: Halos hindi na tumitibok ang

pulso. Walang ganag kumain, pinagpapawisan siya ng malamig kung medaling araw, talamak na ang lason sa buong katawan. Maaring bukas makalawa ay mamatay sya na parang tinamaan ng lintik. Isang munting dahilan, sulak ng kalooban o pagka-inis ay ikamamatay niya.

Simoun: Gaya ng pilipinas!

Basilio: Ang lalong nagpapahina sa kanya ay ang pananaginip, ang pagkatakot.

Simoun: Tulad ng pamahalaan. Basilio, pakinggan mo ako sapagkat mahalaga ang bawat sandal. Sa loob ng iisang oras ay sisiklab na ang himagsikan sa pamamagitan ng budyat ko. Bukas ay wala ng pag-aaral. Ang pamantasan ay wala narin. Wala kundi dugo at patayan! Nakahanda na kami at tiyak ang tagumpay, kapag kami'y nagwagi lahat ng hindi tumulong sa amin ay ipalalagay naming sa kalaban.

Basilio: G-ginoong Simoun...

Simoun: Nasa aking kamay ang kalooban ng pamahalaan. Magpasya ka Basilio. Kasama ko si Kabesang Tales, nasa ibaba sya at naghihintay. Pinamunuan ko ang himagsikang ito upang makuha sa kumbento si Maria Clara.

Basilio: Si Maria Clara?

Simoun: Oo si Maria Clara. Nais kong iligtas siya, nabuhay ako upang iligtas siya at tanging himagsikan lang ang makapgbubukas sa pintuan ng mga kumbento.

Basilio: Ngu-ngunit huli na kayo, nahuli na kayo.

Simoun: At bakit?

Basilio: Sapagkat si Maria Clara ay patay na!

(Biglang titindig si Simoun)

Simoun: Kasinungalingan!

Basilio: Totoo ang sinasabi ko Ginoong Simoun!

Simoun: Hindi totoo yan! Buhay pa si Maria Clara, kailangang mabuhay si Maria Clara. Naduduwag ka lang kaya sinasabi mo yan. Hindi siya patay at ngayong gabi ililigtas ko siya o bukas ay mamamatay ka!

Basilio: (yuyuko) Ito ang liham ni ni Padre Irene tungkol sa nangyari kay Maria Clara. (iaabot ang liham)

Simoun: Namatay. Namatay nang hindi ko man lamang nakita. Namatay nang hindi nalalamang nabuhay ako para sa kanya. (biglang aalis)

Basilio: Kaawang-awang lalaki!

Kabanata 24

Donya Victorina: Ano na ang balita sa pinapahanap ko sayo, Isagani?

Isagani: Wala pa pong nakapagbalita sa akin tungkol sa inyong asawa.

Donya Victorina: (galit) Ipaalam mo lamang sa kanya na ipahahanap ko siya sa mga Guwardiya sibyl. Buhay man o patay ay gusto ko siyang makita sapagkat kailangang maghintay ng sampung taon ang isang tao upang makasal muli.

Isagani: At sino naman po ang maswerteng ginoo? (sa isip) Hahaha! Malas kamo.

Donya Victorina: Sino pa e di si Juanito!

(Napatawa si Isagani ngunit kunwa'y umubo upang mapigilan ang sariling tumawa nang malakas.)

Alalay: Isagani! Isagani! Nahulog sa malalim ng batuhan ang pamaypay! Baka mabasa Isagani! Baka matangay! (Napatakbo si Isagani papunta kay Paulita.)

Paulita: O, bakit naririto ka? Bakit hindi mo sundan sa Luneta ang nakakahalinang mananayaw at manganganta? Mga Pranses na sobrang kayputi at sobra rin sa ganda!

Isagani: Teka, hindi ba ikaw ang nagpatawag upang tayo ay magkita?

Paulita: Oo, ako na kung ako. Mabuti naman po at nakarating kayo. Kagabi ay parang hindi man lang ninyo ako nakita. Tingin po ako ng tingin sa inyo pero parang lumuluwa na ang mga mata ninyo sa kasusunod sa imbay ng katawam ng mga mananayaw na pakembot-kembot sa tanghalan.

Isagani: Huwag mong ipasa sa akin ang sisi. At saka, wala akong nalalaman sa sinasabi mo tungkol sa mga mananayaw na iyan.

Paulita: Gayon, ako pa ang mali ngayon? Hmph!

Isagani: (lalapit at yayakapin ang nobya) Paulita, alam mo namang para sa iyo lamang ang aking mga mata. (haharap si Paulita at magkatitigan silang dalawa. Tinanaw ni Isagani ang

dagat.) Ikaw lamang ang pinakaninana nang nitong masdan at titigan. Lubos ang pagmamahal ko sa aking lalawigan bago pa lamang kitang makilala. Ngayon ay masasabi kong kulang ang ganda ng aking bayan kung wala ang iyong kagandahan. Darating ang panahon at magiging malaya na ang Pilipinas at pagdating ng panahong iyon saka lamang makukumpleto ang aking kaligayahan at mga pangarap.

Paulita: (Kumawala.) Pangarap! Pangarap! Sinabi ni Tiya na lagi raw alipin ang baying ito! Paano kung mabigo kayo sa inyong pakikipaglaban?

Isagani: Kung magkatotoo iyon, matutuwa pa rin kami kung may maghahanap sa aming bangkay at ituturo ninyo ang gaming puntod sabay ang pagmamalaking, “Diyang inilibing ang mga bayaning nagmahal sa aming kalayaan! Langit Paulita. Langit ang gaming madarama kung kayong mangabubuhay ay magpapahalaga. Isang katotohanang lubos na mapapatunayan ang kabayanihan oras na inialay ang gaming buhay para sa lupang tinubuan.

Kabanata 25

(nagtitipon ang mga binata)

Sandoval: Luwalhati nawa kay Custodio dahil sa kanyang katalinuhan at pansit sa lupa para sa mga binatang may mabubuting kalooban!

Lalake 1: Narito si Isagani.

Tadeo: Si Basilio nasana ang inanyayahan natin sa halip na si Juanito. Sana'y nalasing natin upang magsabi ng ilang mahahalagang lihim.

Macaraig: Mga ginoo! Ihandog natin kay Don Custodio ang mga buto ng manok sa pansit-lanlang; ang lumpiyang Instik sa lama'y baboy ay patungkol kay padre Irene. Ang tortang

alimango'y ipatungkol sa prayle at ang ika-apat na ulam na pansit gisado ay ipatungkol sa pamahalaan at bayan.

Lahat: Ipatungkol!

Isagani: Tutol ako.

Macaraig: Magtalumpati ka Tadeo!

Tadeo: Talumpati na lamang na natutunan ko sa klase.

Sandoval: Hindi maari, manggagaya ngpagiging ganun.

(Tatayo si Pecson)

Pecson: Kung walang prayle at walang Indiyos sa Pilipinas, Ano ang nangyayari sa kahabag-habag na pamahalaang mapapasakamay ng mga Instik?

Isagani: Kakain ng tortang alimango!

(tila naiinip)

Mag-aaral: (sisilip sa bintana) Minamanmanan tayo! (tatayo si Isagani at sisilip sa bintana)

Macaraig: Ah! Ang alipin ng bise-sektor ay pinaglilingkuran ng panginoon ng heneral.

Kabanata 26

Basilio: Makaraig, ako'y nahiya mag sabi ngunit, maaari bang humiram ako ng pera? May kailanganakong gawin at kulang ako sa pondo ngayon.

Makaraig: Oh, aking kaibigan, maari oo, Ika'y aking pagkakatiwalaan at ipangako mo na magagamit mo ito samabuti.

Basilio: Maasahan ka talaga! Maraming salamat kapatid, Ako'y mauuna na. (Yinakap)

Makaraig: Mag Ingat ka!

Estudyante 2: Ginoo, alam mo ba ang planong paghihimagsik ng mga estudyante?

Basilio: (kinakabahan) Walang akong nalalaman at kinalaman sa inyong mga sinasabi.

Estudyante 2: Mukhang hindi ito natuloy, maraming mga mag-aaral ang nasangkot. Mabuti pa't sunugin mo ang lahat ng kasulatang may kaugnayan sa paksang ito na meron ka upang hindi ka madamay.

(lalayo si Basilio at makikita ang propesor)

Propesor: Nasa hapunan ka ba kagabi, Basilio?

Basilio: Hindi po. Ako'y inanyayahan ngunit hindi ako nakapunta sapagkat kailangan kong bantayan si Kapitan Tiyago.

Propesor: Mabuti na nga rin at hindi ka dumalo sa piging. Basilio, pilitin mong lumayo sa mga mag-aaral na may kinalaman sa akademiya.

Basilio: Kasama po ba si Simoun, sa mga napagbintangan?

Propesor: Hindi, subalit siya ay sinaktan ng isang di-kilalang tao

Basilio: Mabuti kung ganoon, ang mga tulisan, may kasama ba sa kanila?

Profesor: Puro mag-aaral lamang, panay pagbabala, pagpatay at pagtuligsa sa mga prayle ang nilalaman ng mga paskin na kagagawan ng mga estudyante.

Basilio: Ganoon po ba? Maraming salamat po. Mag-iingat po kayo.

Propesor: Ikaw din.

Tadeo: (naglalakad) Matutuwa ka Basilio! Wala na namang klase! Pahinga na naman tayo. Magaling, di ba? Bakasyon na! Bakasyon na!

Basilio: Ano ba talaga ang nangyari na dapat ikabahala?

Tadeo: Dapat ikabahala? Wala naman. Ipadadala lang daw tayong lahat sa kulungan!

Basilio: Ikinatutuwa mo ba yan?

Tadeo: Aba, e kung walang klase, di ba dapat na magsaya? Sige, mauna na ako.

Basilio: (Bumulong) Akala ko naman kung bakit siya masaya. Juanito! Mabuti at nakita kita. May itatanong lang sana ako sayo tungkol sa mga paskil na sinasabi nila.

Juanito: Wala! Wala akong kinalaman Basilio! Alam mo iyon!

Basilio: Teka, huminahon ka. Namumutla ka na o.

Juanito: Wala akong kinalaman sa mga mag-aaral, kasapi lamang ako upang gabayan sila, inosente ako. Tandaan mo, hindi ako kasama sa mga kilos ng kapisanan. (Nagmamadali itong naglakad palayo.)

(makikita ni Basilio si Isagani na nagsasalita sa kapuwa nito mga kamag-aral)

Isagani: Mas mabuti na ang ganito dahil sa ganitong paraan masusubok ang ating pagmamahal sa bayan, sa Pilipinas. Sa panganib dapat pumaroon sapagkat naroon ang karangalan.

(hindi na lumapit si Basilio kay Isagani at pumunta na lamang kina Makaraig)

Sundalo 1: Sino ka at bakit ka pumanhik dito?

Basilio: Nais kong maka-usap si Makaraig, kaibigan niya ako

Sundalo 1: Maghintay ka sa iba, Indio!

(pababa ng hagdan si Macaraig kasama ang isa pang sibil.)

Macaraig: (nagulat) Bakit ka naparito Basilio?

Basilio: Gusto sana kitang makausap.

Sundalo 2: Indiyong sino ka?

Basilio: Basilio po.

Sundalo 2: Salamat naman at hindi mo na kami pinahirapang hanapin ka. Dinarakip ka rin namin.

Basilio: Wala naman akong ginagawang kasamaan, anong dahilan at ako'y inyong dadakpin?

Macaraig: Huwag ka nang umalma pa, Basilio. Sa karwahe ko naman tayo sasakay.

Kabanata 27

Padre Fernandez:

Ginoong Isagani, mula sa aking bintana ay narinig ko kayong nagtatalumpati. Marami na akong kabataan na naturuan ngunit wala paakong nakitang naglalakas-loob sa kanyang paninindigan tulad mo. May mga naninira sa amin sa aming likuran ngunit mabait kapag nakaharap na. Ano ang nais mong gawin namin sa mga taong ganoon?

ISAGANI

Hindi niyo po sila masisisi, Padre. Naturuan sila maging mapagkunwari at pigilin ang kalayaan na magsalita. Sapagkat, kapag ang kanilang sinasabi ay hindi ninyo sinasang-

ayunan, ito'y itinatak bilang isang

pag-aalsa.

PADRE FERNANDEZ:

Hay. Kung ganoon, ano ang nais niyong gawin namin sa mga estudyantengPilipino?

ISAGANI

Tuparin ninyo ang inyong mga sinumpaang. Ipagpaumanhin niyo ngunit hinahadlangan ninyo ang pag-aaral ng mga estudyante at di ninyo itinituro ang nararapat.

PADRE FERNANDEZ

Lumalagpas ka sa ating pinagkasunduan, Isagani.

Kabanata 28

Padre Irene: Muntik nang dumanak ang dugo sa lansangan, mabuti na lang at napigilan ko ang kapitan. O, ba...bakit tila namumutla ka yata. Ka...kapitan Tiago, okay lang po ba kayo?

Kapitan Tiago: Si... si Basilio, may ibaba...lita ba kayo sa kany

Padre Irene: Ah, iyong ampon mo? Hindi mo ba alam na isa siya sa mga kabataang dinaki

(Hinabol ni Kapitan Tiago ang hininga. Pinapawisan siya. Kumapit siya sa bisig ni Padre Irene at nagpupumilit bumangon. Nanginginig ang katawan nito at ilang sandali pay bumula ang bibig. At napahiga ito sa kama, patay na.

Kabanata 30

Juli: Basilio!

Anonymous 1: hoy nabalitaan nyo ba ang nangyare kay Basilio?

Anonymous 2: ay kaawa awang bata,Bali-balitang pinatawan siya ng parusa. Marahil ngayon ay patay na siya.

Hermana Penchang: Pinarusahan ng Diyos!Parusa ng Diyos ang pagkakabilanggo Kay Basilio sapagkat Hindi siya marunong mag antanda at magdasal!

Anonymous 1:Hindi totoo yan! Mabuting bata si Basilio. Siguradong wala syang kinalaman sa mga paghihimagsik na paskin.

Tsismosa: tumigil nga kayo nakulong na nga si Basilio, ibig sabihin may kasalanan siya!

Juli: ano!! Nakulong si Basilio?ikinulong ang aking katipan?? Ikinulong!!!(nahimatay)

Penchang: huli!! Kumuha kayo ng tubig magmadali,sos maryosep!juli!

Huli: si Basilio,si Basilio nakulong!!

Hermana Bali: huminahon ka Juli!magpahinga ka muna,makakalaya din siya.

Juli: maraming salamat hermana Bali,subalit pano ko siya matutulungang makalaya?

Hermana Bali: mayroon akong Kilala

Juli: huh? Sino??

Bali: si padre Camorra,matutulungan ka nya.

Huli: ayoko natatakot ako sa kanya. Noong kausap ko siya nong nagpunta ako ng kumbento,kakaiba ang mga titig nya sakin.

Bali: kasama mo ako,wlaang mangyayareng masama sayo

Huli: kahit sino,huwag lamang siya.

Bali: huli! Wala ng paraan! Ano? Kahit anong oras ay pwede ng bitayin si Basilio!hahayaan mo na lamang bang mamatay ang iyong katipan?

Kumbento:

Huli: hermana Bali,ayoko na,umuwi na tayo.

Bali: huli narito na tayo,Tara na.

Bali: magandang araw padre Camorra

Camorra: Ikaw pala hermana Bali, ano ang sa atin

Bali: nais po kayong kausapin ni Huli,may nais po siyang ipakiusap.

Camorra: ay ganon ba,hayaan mo muna kaming dalawa magusap.

Juli: hermana!

Bali: narito lang ako sa labas,Sige na.

Camorra: ano ang iyong kailangan?

Huli: hihingi po sana ako ng tulong upang mapalaya si Basilio.

Camorra: nako hija mahirap ang iyong hinihingi, kalaban ng mga pamahalaan ang katulad ni Basilio.papayag lamang ako kung gagawin mo ang ipag uutos ko.

Huli:ano iyon?

Camorra: (bumulong)

Huli: mahalay! Itim ang budhi! Hinding hindi ko gagawin ang pinapagawa mo!

Camorra: wag ka ng pumalag!Diba gusto mong mapalabas ng kulungan si Basilio! Pagbigyan mo na ako!!

Huli: parang awa wag!!!

Bali:(papasok) huli Anong nangyayare!!huli! Napakawalanghiya mo! Alagad ka pa naman ng diyos(hahampasin ng paulit ulit si Jade!)

Padre Camorra: manahimik ka ! (Sinampal ng malakas)

Huli: hermana Bali!

Camorra; huli Hindi ka makakatakas.

Sa taas ng kumbento/

Camorra: huli nasaan ka!

Juli: (tumalon sa bintana)

Babae: Jusko Jusko,patay na si Juli!!

Kabanata 31 - ang kawani

Si Pade Camorra ay linisan ang lugar ng tiyani at nagtuloy sa maynila tungkol naman sa mga bilanggo ang unang nakalaya ay si Macaraig at ang huli'y si Isagani. Tanging si Basilio lamang ang hindi nakalaya. Patawrin po ninyo ko sa aking sasabihin kamahalan. Ang binatang si Basilio ayon sa sabi sa aki'y nag-aaral ng medisina at ang lahat ng guro niya'y pumupuro sa kanya kung hindi sya papalayain. Masasaya ang lahat dahil sa taong ito na siya magtatapos.

Heneral: Sa palagay ko'y makakabuti kung patuloy syang mapiit.

Kawani: Ngunit ang tingin ko'y walang kinalaman ang binatang iyon sa lahat.

Kalihim: Ngunit nahulihan siya ng mga aklat.

Heneral: Magsabing tunay kung paruruhasan siya. Madalas na kailangang ipailalim ang ikabubuti ng isa sa ikabubuti ng marami. Higit pa riyan ang ginagawa ko sapagkat nagpapanatili ko ang nanganganib sa batas ng kapangyarihan. Dahil sa ginagaw ako, naisasaayos ang mga kamahan n gating pinuno at ng iba.

Kawani: Ngunit hindi nyo po ba kita katatakutan ang mapagbibintangan?

General: Wala akong dapat ikatakot sapagkat may kapangyarihan akong humatol ayon sa sariling kapasiyahan, hindi ako maaring isakdal ng isang alila sa hukuman.

Kawani: Ngunit paano ang bayan?

Heneral: Anong mayroon sa akin ang bayan? Utang ko ba sa kanya angi aking katungkulan? Siya ba ang humirang sa akin?

Kawani: Hindi nga kayo hinirang ng bayang Pilipino, kaya dapat ninyong pagpakitaan ng mabuti ang mga Pilipino sapagkat nang pumarito kayo'y ipinangako nunyo ang makatarungang pamamahala.

Heneral: Hindi ko pinipilit na makihati ang sinuman sa aking pananagutan.

Kawani: Hindi nga po. Ang inyong kamahalan ay hindi namimilit sa

kanyang pananagutan, matagal na panahon na din ang aking pagsasawalang kibo. Ayaw kong mahiwalay ang Pilipinas..

Kabanata 32

Guro: ito na ang resulta ng inyong pagsusulit.

Pecson: hay ,hindiii, okay lang yan.

Tadeo: Ayos lang iyan, hay sa wakas andito na rin ang walang katapusang bakasyon. Ikaw juanito ano ang balak mo sa bakasyon?

Juanito Pelaez: Paano na ito, mapipilitan na ako na sumama sa tatay sa kanyang pangangalakal. Ikaw Macaraig?

Makaraig: Pupunta akong Europa! Isagani! Sandoval! Mabuti at nakapasa tayo! Isagani: Kaya nga Macaraig. Pero mas masaya kung nandito si Basilio.

Sandoval: Oo nga! Tiyak makakapasa rin siya. Guwardiya-sibil; Basilio, may bisita ka.

Sinong: Ginoo, mayroon po akong dalang bagong balita

Basilio: Ano yun Sinong?

Sinong: Balita po galing sa Tiyani

Basilio: Tungkol saan?

Sinong: Tungkol po sa mga mahal ninyo

Basilio: Sino?

Sinong: Sina Juli at Tandang Selo po

Basilio: Anong nangyari sa kanila?

Sinong: Si Tandang Selo po'y nawawala

Basilio: Ano?! Kailan pa? Anong nangyari?! Si Juli?!?!?!?

Sinong: Si Juli po...

Basilio: Ano?!?

Sinong: Si Juli po ay... patay na

Basilio: Ano?!?!?! Bakit?! Anong nangyari?!?! Paano?!?

*Malungkot na kanta Paulita: Hindi na maaaring ipagpatuloy namin ni Isagani ang relasyong ito. Hindi matatawaran ang pagkakamali niya. Nabilanggo siya. Hindi ko kayang umibig sa isang

lalaking mali ang pagkakakilala sa lipunan at sinisisi ng lahat

Juanito Pelaez: Paulita! Paulita! Sana ay mapakinggan mo muna ang aking hiling. Ako ay matalino, maliksi, masayahain anak ng isang mayaman na mangangalakal. Mas makabubuti para sa iyo kung ako ang pakasalan mo.

Paulita: Kung sabagay, mas komportable nga ang magiging buhay ko kung ikaw ang pakakasalan ko

Juanito: Kalimutan mo na ang Indiong si Isagani. Ako na ang mahalín mo

Paulita: Oo, Ikaw nga ang mas nababagay sa akin .

*Maraming mga tao sa kalsada na masiglang nakikipag-usap sa isa't- isa

Ale 1: Narinig n'yo ba ang tungkol sa salu-salong ibibigay ni Don Timoteo Pelaez sa kasal ng anak niya?

Ale 2: Ang swerte naman niya, nakuha ang bahay ni Kap.Tiyago, kasosyo pa si Simoun sa negosyo at ngayon ikakasal ang anak sa isang maganda at mayamang babae.

Ale 3: Ang sabi-sabi, napaka-engrande daw ng mangyayaring pagsasalo

Lalaki 1: At ang Kapitan Heneral daw ang magiging ninong. Sigurado akong si Simoun ang taong nag-aayos nito

Ale 2: Kailan ba mangyayari ang kasal nila?

Ale 1: Dalawang araw bago umalis ang kanyang kamahalan.

Lalaki 1: Si Simoun raw ay magreregalò ng mga brilyante at perlas sa ikakasal

Lalaki 2: Bakit naman napakagrande ng regalo niya?

Lalaki 1: Ito raw ang paraan niya na gulatin ang mga tao sa kanyang pamamaalam. Wala na namang natira para sa kanya dito sa Pilipinas.

Kabanata 33: ANG HULING MATUWID

Simoun: Hubad na sa pananim ang dako ang parang lilipat na sa ibang dako ang baling wika ng ilan tungkol sa akin. Kapag dumating ang isang nagngangalang Basilio ay patuluyin mo agad.

(May kakatok)

Basilio: Ginoong Simoun. Ako'y nagging isang masamang anak at kapatid. Hindi ko pinansin ang aking ina at ang pagkakapahirap sa aking kapatid, pinarurusahan na ako ng Diyos! Ngayon ay iisa na lamang ang nasa isip ko ang gantihan ng sama ang kasamaan ang poot at ang karahasan ang karahasan.

(tatayo si Simoun)

Simoun: Ang kilusay nabigo pagka't nilayuan akong. Marami dahilan sa panlalamig ko sa kahuli-hulihang sandal. Noon ay ako ang hari ng aking kalooban sapagkat umiibig pa pala ako! Ngayo'y wala ng mahalaga para sa akin.

Simoun: Ito ba'y Nitro-Gliserina? Dinamita!

Basilio: Ito'y higit pa sa Nitro-Gliserina. Ito'y may halong mga tinipon na poot na tinimpi. Kawalang-katarungan at mga pang-aapi. Ito ang kahuli-hulihang sandata ng mga mahihingi lakas laban sa lakas at dahas laban sa dahas.

Kabanata 34

Basilio: Nalulungkot ako para kay Isagani. Siya dapat ang nasa posisyon ni Juanito kung hindi lamang ito nakulong.

Nakita ko ang paghihirap at pagtitiis niya habang nasa kulungan. Tiyak na kapag sinama ko si Isagani sa himagsikang ito ay hindi siya papayag dahil ayaw niyang masaktan si Paulita kahit na may iba na itong iniibig.

Kabanata 35

Kabanata 35

BASILIO: (sa sarili) Nagsisidatingan ang mga bisita ni Don Timoteo.

Unang papasok sa bahay ang mga taong mula mababang lebel ng lipunan. Papasok ang mga empleyado, kasunod ay mga pinuno ng tanggapan, at pati na rin ang mga negosyante.

Pabalik-balik si Don Timoteo. Ngiti nang ngiti. Urung- sulong. Laging inaayos ang sinturon.

DON TIMOTEO: (Sa mga panauhin) Magandang gabi po! Tuloy po... Magandang gabi... Ah, tuloy po kayo!

BABAE 01 (Pabulong sa kasama) Tingnan mo yung matanda, parang papet!

BABAE 02 (Natatawa) Ikot nang ikot. Parang trumpo!

basillio: Pagsabog... Pagwasak.. Putul- putol na mga.. Ano ka ba, Basilio! Kalma lang. Kakapanhik palang ni Simoun! Wala pang mangyayari!

TAO SA LABAS

(Sumisigaw) Ang Heneral! Ang Kapitan Heneral!

Diretso nang maglalakad si Don Timoteo, at kasabay ng kanyang asawa, si Juanito, at ibang mga bantog na mga panauhin tulad ni Simoun, ay dali-dali nang mananaog

(Bubulong kay Juanito)

Don timoteo: Naghanda ka na ba ng talumpati?

JUANITO: Papa, hindi na uso yun! Lalu na para sa ganyan.

Tititigan ng mga tao ang Kapitan Heneral at asawa nitong panay brilyante ang nakakapit sa halos buong katawan nito

DON TIMOTEO: Sumainyo, Kamahalan, ang bahay na ito. Tutugtog ng marcha real ang orkestra.

Seryosong papanhik ang Kapitan Heneral, at tratratuhin ang bahay na kanya.

PADRE IRENE:

Mukhang papalubog na ang araw nito. Kung makatingin sa kanya ang ibang mga panauhin, deretso na.

BEN ZAYB: (Naiinis) kaya nga, ihh.

BABAE 01: (Nakatingin sa asawa ng Kapitan Heneral)

Tsika, nakita mo yung palda?

BABAE 02: Naku, ninakaw ang mga kurtina ng
palasyo!

BABAE 01: Hinakot na ang lahat!

BASILIO: Di ko makakalimutan ang mukha ni Simoun nung salubungin niya ang Kapitan Heneral! Ayun na ang kanyang Kamahalan, papuntang hapag-kainan, kung saan sasabog ang

lampara.

*Tatawid ng kalye si Basilio. Tatangkang pumasok sa bahay.

MGA BANTAY SA PINTO

Guard: At saan ka pupunta? Bakit ganyan

ang ayos mo? Alis diyan! Sulong!

BASILIO : kailangan kong...

Guard : gusto mo bang ipahuli ka namin sa

mga Gwardiya Sibil?

*Nanaog si Simoun. Namumutla.

SIMOUN : (Sa kutsero) Sa Escolta, bilis!

BASILIO:

(Tumatakbo papalayo sa bahay. Mababangga sa mga tao sa paligid.)

Basilio: Siguradong nasindiha na ang lampara! Tabi! Tabi! Ano bang mga taong ito, ambabagal!

*Nakatayo si Isagani sa tabi ng kalye, tila wala sa sarili.

BASILIO:(Kakapit sa bisig ni Isagani) Ba't ka narito, Isagani? Lumayo na tayo, dali!

ISAGANI:(Aalisin ang kamay ni Basilio. Ngingiti nang malungkot.) Iba na...

BASILIO: (Hahawak muli kay Isagani, isagani ano kaba?

Isagani:(Habang nakatitig kay Paulita) Gusto ko siyang tingnan. Bukas, iba na siya...

BASILIO:(Binabatak si Isagani) Gusto mo bang mamatay? Anong bukas- bukas? May sasabog sa bahay! nasa lampara sa kumedor! Kahit dagâ malilibing pag gumuho ang bahay!

ISAGANI:Huling pagkakataon na ito... Bukas, iba na siya... Iba na siya!

BASILIO: (Tatako nang papalayo) Balakajan!

*akatanga pa rin si Isagani. Nakatitig sa bahay. Pagkaraan ng ilang sandali...

ISAGANI:(Nag-iisip. Tila nagigising mula sa panaginip)

Paulita... Iba ka na bukas. O ngayong gabi, mag-iiba ang bahay. Magigiba. Lampara. Sasabog.

Paulita...

*Agad-agad papanhik si Isagani sa bahay. Maganda ang kanyang kasuotan. Hahayaan siyang pumanhik.

Nagpasahan ang mga panauhin ng papel na may nakasulat na...

KAPITAN HENERAL: (Tinitingnan ang papel ng may mga pulang letrang nakasulat)

Juan Crisostomo Ibarra... Sino si Juan crisostomo ibarra?

DON CUSTODIO: Isang pilibusterilyo. sampung aon nang patay!

IBANG PANAUHIN: Pilibusterilyo!

DON CUSTODIO: Masamang biro!

IBANG PANAUHIN: Sedisyosong biro!

Titingnan ni Padre Irene ang palibot. Makikitang pinagpapawisan si Padre Salvi. Nagpupunas ng kanyang noo gamit ang puting serbilyeta.

PADRE IRENE:

Padre Salvi, yan ba ang pirma ng

iyong... kaibigan?

*Nanghihina si Padre Salvi. Parang mai-stroke.

PADRE IRENE:

Masama ba ang pakiramdam ng

Inyong Reberensya?

PADRE SALVI: (Mahinang boses) Pirma niya yan... Pirma niya!

Sasalampak si Padre Salvi sa kanyang upuan. Bagsak ang mga braso. Nanghihina.

Magtitinginan ang mga panauhin. Walang tumitindig. Walang umaalis.

KAPITAN HENERAL: (Nanginginig ang boses) Huwag nating pansinin ang mga biro... Ah, eh... Tuloy ang ating pag pakain.

DON CUSTODIO: Mane Thecel Phares... Tinimbang ka ngunit kulang. Hindi naman siguro ibig sabihin nito ay papatayin tayong lahat ngayong gabi?

Magtitinginan nang tahimik sa isa't isa ang mga tao sa kumedor.

ISANG PANAUHIN:eh paano kung lasunin tayo...

Magbabagsakan ang mga kubyertos. Unti-unting hihina ang ilaw ng lampara.

KAPITAN HENERAL: Namamatay na ang lampara. Baka gusto ninyong itaas ang mitsa, Padre Irene?

Biglang may susugod na tao duon sa papadilim na kumedor.

Matatabig ang isang silya.

Kabanata 39

(Papasok sa pintuan si Padre Florentino at nabatid na umino na si Simoun ng lason)

Padre Florentino: Simoun! Bakit ka Uminom ng lason! Simoun! Hahanap ako ng lunas, maghintay ka.

Simoun: Huwag na kayong mag-aksaya ng panahon! Mamatay akong dala ang aking lihim!

Simoun: Wala na ito Padre, mawawala din ang lahat pagkaraan ng ilang sandali. Anumang oras ay tatalab na ang lason sa aking katawan.

Padre Florentino: Diyos ko!

Simoun: Huwag kayong matakot. Lumalalim na ang gabi. Nais kong ilahad sa inyo ang aking lihim. Maaari mo bang sabihin sa akin kung totoong may Diyos?

Padre Florentino: Kahit saan tayo nagtungo nariyan ang Diyos.

Simoun: Padre, ayokong mamatay ng may dalang kasamaan! Ako si Crisostomo Ibarra, na malaon nang ipinapalagay na patay. Noong araw, pagkatapos kong mag-aral sa Europa ay umuwi ako rito upang pakasalan ang babaeng iniibig kong si Maria Clara. Ngunit ito'y hindi natupad.

Padre Florentino: Patawarin ka ng Diyos, anak. Alam niyang hindi mo ginusto ang lahat, na ikaw ay nasilaw lamang ng galit at paghihiganti. Kagustuhan Niyang lahat nang nangyari. Hindi nagtagumpay ang iyong plano nang dahil sa Kanya. Sapagkat alam Niyang hindi ito tama. Igalang natin ang Kanyang kapasyahan.

Simoun: Palagay niyo po ba ay Diyos ang nagkaloob ng lahat ng ito?

Padre Florentino: Walang makakapagsabi ng iniisip ng Diyos, ngunit kalian man ay hindi Siya naghangad ng masama para sa atin,

Simoun: Kung gayon, bakit hindi Niya ako tinulungan?

Padre Florentino: Sapagkat mali ang iyong pamamaraan. Pag-ibig lang ang nakakagawa ng dakila.

Simoun: Bakit ako ang pinarurusahan at hindi ang mga masasamang namamahala na walang dulot kundi kasamaan

Padre Florentino: kailangang alugin ang lalagyan para humalimuyak ang bango.

Simoun: Maraming salamat Padre, ngayon ay payapa na ang aking kalooban.

Padre Florentino: Diyos ko po... Simoun! (Nahahabag sa nangyari)

(Kinuha ni Padre Florentino ang kayamanan ni Simoun at nagtungno sa talampas. Inihagis ni padre Florentino ang kayamanan ni Simoun sa karagatan.)

Padre Florentino: Malibing ka nawa sa kailaliman ng dagat... ngunit kung kakailanganin ka ng tao para sa isang marangal na hangarin, ipahintulot ng Diyos na matuklasan ka sa sinapupunan ng alon! Pansamantala, diyan ka muna, hindi makababaluktot ng katwiran, hindi mag-uudyok ng kasakiman...